

Contributiile bazate pe venitul national brut la bugetul UE: Auditorii recomanda controale mai bine directionate

Datele privind VNB (venitul national brut) reprezinta un element important pentru calcularea contributiilor statelor membre la bugetul UE, dar verificarea acestor date nu a fost suficient de bine directionata, avertizeaza Curtea de Conturi Europeana într-un raport publicat joi.

Eurostat (Oficiul de statistica al UE) a fost, în general, eficace în ceea ce priveste identificarea si abordarea problemelor cu grad ridicat de risc pentru compilarea datelor VNB, dar nu a acordat în mod sistematic prioritate verificarii acestor probleme si tarilor care se încadrau în categoria cea mai înalta de risc si nu a procedat întotdeauna suficient de devreme la verificarile respective. De exemplu, Eurostat nu a reactionat cu promptitudine la problema relocarii în scopuri fiscale a activitatilor întreprinderilor multinationale.

Contributiile bazate pe venitul national brut ale tarilor din UE constituie cea mai importanta sursa de venituri pentru bugetul Uniunii. În 2021, aceste contributii s-au ridicat la 116 miliarde de euro, ceea ce reprezinta aproximativ doua treimi din buget. Eurostat procedeaza la verificarea calitatii datelor privind venitul national brut ale tarilor din UE în cicluri multianuale si poate solicita tarilor sa își ajusteze estimarile initiale - care stau la baza calcularii de catre Comisie a contributiilor lor - în sens crescator sau descrescator. Auditorii Curtii au verificat daca Eurostat a gestionat bine, în cursul ultimului ciclu 2016-2019, verificarile pe care le realizeaza.

"Este important sa se garanteze ca contributiile bazate pe venitul national brut ale tarilor din UE la bugetul Uniunii sunt echitabile si previzibile", a declarat domnul Marek Opiola, membrul Curtii care a condus acest audit. "Pentru ca verificarile sa fie eficace si eficiente, Eurostat ar trebui sa acorde prioritate problemelor transversale si tarilor cu cel mai ridicat factor de risc."

Previzibilitatea contributiilor bazate pe venitul national brut depinde de finalizarea la timp a ciclului de verificare - care dureaza de obicei patru sau cinci ani - si de rapiditatea cu care Eurostat informeaza tarile cu privire la rezultatele acestuia. Curtea a constatat ca Eurostat finalizase verificarile asa cum era prevazut si furnizase în timp util tarilor informatii cu privire la ajustari. Cu toate acestea, numeroase probleme - cu 20% mai multe decât dupa ciclul precedent - au ramas nesolutionate sub forma de "rezerve", astfel încât exista posibilitatea ca tarile vizate de acestea sa fie invitate sa plateasca mai mult în viitor.

Gratie unei noi abordari bazate pe evaluarea riscurilor si pe utilizarea de praguri, Eurostat a reusit sa identifice si sa atenueze riscurile, ceea ce i-a permis sa determine problemele cele mai importante care ar trebui monitorizate, dar nu a valorificat la maximum rezultatele acestei abordari pentru a acorda prioritate verificarilor pentru problemele transversale si pentru tarile cu grad ridicat de risc.

Eurostat a clasificat toate tarile în trei categorii de risc: ridicat, mediu si scazut, dar a efectuat verificari la începutul ciclului, înainte de a verifica alte tari cu grad mai scazut de risc, doar pentru trei dintre cele sapte tari încadrate la categoria cu grad ridicat de risc.

De altfel, aproximativ un sfert din rezervele specifice care existau la sfârșitul ciclului de verificare priveau cele patru tari cu grad ridicat de risc care nu fusesera prioritizate în mod eficace. În plus, Eurostat a verificat prea multe probleme cu un impact scazut asupra venitului national brut. De asemenea, oficiul de statistica nu stabileste o ordine de prioritate pentru problemele pe care le semnaleaza, ceea ce creste riscul ca tarile sa remedieze mai întâi problemele cu impact mai redus.

Conform auditorilor, Eurostat ar trebui sa își concentreze mai mult activitatea pe problemele cu grad ridicat de risc

si cu cel mai puternic impact potential asupra venitului national brut, deoarece acest lucru ar putea reduce numarul de rezerve si ar spori previzibilitatea contributiilor bugetare ale tarilor din UE.

Eurostat nu a reactionat cu promptitudine la problema cu grad ridicat de risc reprezentata de relocarea activitatilor sau a activelor întreprinderilor multinationale cu scopul de a beneficia de regimuri fiscale avantajoase, chiar daca problemele de natura contabila antrenate erau deja cunoscute cu mai multi ani înainte sa înceapa ciclul de verificare. De asemenea, Eurostat a decis sa formuleze o rezerva pentru aceasta problema numai pentru perioada de dupa 2018, ceea ce face ca impactul din anii anteriori sa ramâna incert. Contributiile bazate pe venitul national brut ale unor tari ar putea fi incorecte, deoarece exista posibilitatea ca conturile lor anterioare anului 2018 sa nu fi fost calculate cu exactitate; alte tari, cum ar fi Irlanda, au raportat date fiabile.

Fiecare tara din UE plateste la bugetul UE o contributie calculata ca procent din venitul sau national brut. Aceasta "cota de apel" este aceeaasi pentru toate tarile, dar poate varia de la un an la altul (de exemplu, ea a fost de 0,84% în 2021). În termeni absoluti, în 2021, cea mai mare contributie bazata pe venitul national brut a fost platita de Germania (29,6 miliarde de euro), urmata de Franta (20,3 miliarde de euro) si de Italia (14,5 miliarde de euro).

În trecut, tarile din UE au întâmpinat dificultati atunci când au trebuit sa plateasca sume suplimentare mari în termen scurt. În 2014, revizuirile datelor privind venitul national brut au antrenat ajustari la un nivel fara precedent, în valoare de aproape 10 miliarde de euro, cu un impact mai mare pentru anumite tari decât pentru altele: de exemplu, Regatul Unit a trebuit sa plateasca o suma suplimentara de 2,1 miliarde de euro, ceea ce a însemnat 21% în plus fata de contributia pe care o prevazuse initial în buget. În iulie 2016, Irlanda a raportat o crestere de 24 % (39 de miliarde de euro) în datele VNB pentru 2015 fata de 2014, ca urmare a relocarii activelor câtorva întreprinderi multinationale mari. În 2017, trei state membre au comunicat Eurostat ca, începând din 2010, observasera cazuri specifice în care unele societati relocasera active substantiale catre sau dinspre teritoriul lor.